
called for sending the Jews to the Holy Land, there to be converted to Christianity, while they themselves continued to live in civilized and comfortable Christian centres'.³⁷

Palestina genoot in ingewijde protestantse kring ondertussen wel de reputatie van een kerkhof van utopische plannen. De IHCA kreeg voor het kolonieplan het geld niet bij elkaar, Muller-Duvernoy ving bot bij de Wereldraad. Alleen de in Tiberias werkzame gynaecoloog Johan Pilon zette met Zwitserse steun koppig door. Grolle en Tabaksblatt werden gevraagd als adviseur. De Raad besloot echter 'dat het beter was dat er geen officiële band van dit comité is met de Kerk. Dit zou het gesprek met Israël op een verkeerde wijze beïnvloeden. De kerk moet dit project wel steunen maar niet officieel daarin vertegenwoordigd zijn'.³⁸

Joodse christenen in Israël

In Israël wilden Zeev Kofsmann en Jacques Blum maar al te graag de leiding over zo'n kolonie op zich nemen:

According to Blums' feeling, the Israeli Government will *not* oppose the establishment of the moshav.³⁹

Het Jewish Mission Committee (JMC) van de Church of Scotland was veel minder enthousiast. Zodra de stroom van fondsen vanuit Europa ophield, waren zulke plannen stevast geëindigd in debacle. *Reverend* Nahum Levison in Haïfa vond het idee vanuit calvinistisch perspectief suspect. De bewoners zouden er alleen maar verder afdrijven van het protestantisme:

I am afraid that most of the present generation of Hebrew Christians [in Israel] have to be written off. Many of them have had no doctrinal instruction in Christian theology. Their belief in Christ is simply that He is the Messiah, but the Law and the Prophets are the main source of faith and life.⁴⁰

De kosten van een nederzetting bedroegen naar voorzichtige schatting minstens een half miljoen pond sterling. Een nog lastiger obstakel was erkenning door de Israëlische overheid. Levison wist bij voorbaat zeker dat die nul op het rekest zou geven:

I made enquiries as to the government's attitude, and was told on very good authority that it would not allow the establishment of such a settlement. They could, and would prevent it.⁴¹

De uit Frankrijk afkomstige Kofsmann leidde een 'messianic as-

ris, *Famous travellers to the Holy Land. Their personal impressions and reflections*, London 1989, 93.

³⁷ Shlomo Sand, *The invention of the Land of Israel. From Holy Land to Homeland*, London/New York 2012, 163.

³⁸ J.F.L. Bastiaanse, *De Jodenzening en de eerste decennia van de Hervormde Raad voor Kerk en Israël 1925-1965* I, 548.

³⁹ H. Bernath aan J. Bolten, Nazareth 14 januari 1959, in: archief Johan Pilon, berustend bij de familie in Haarlem (AJP).

⁴⁰ N. Levisson aan C. Macanna, Haïfa 8 december 1959. Afschrift in AJP.

⁴¹ N. Levison aan C. Macanna, Haïfa 27 oktober 1959, in: LDC KEI, inv.nr. 282.